

VABILO NA AKCIJO V LETU 1987

Leto 1987 je že tretja sezona, kar teče akcija. Ljudski pregovor nam je glede tega naklonjen, saj pravi: "V tretje gre rado". Če je torej stvar le v tem, da gre rado, ali pa ne, se obeta kopica novih podatkov. Če pa so vmes še kakšne druge težave, se vedno lahko javite in poskušali jih bomo rešiti.

Veliko sreče pri opazovanju v letošnji sezoni!

Tome Davorin
Jamova 66
61000 Ljubljana

Vprašanja ornitološkega atlasa: begavec ali poletenec? Puzzles of the ornithological atlas: downy young or recently fledged?

Franc Janžekovič

Ob prebiranju članka iz 29. št. *Acrocephalus* so se mi porodili pomisleki o gnezdenju rečnega galeba v Sečoveljskih solinah.

Moti me imenovanje starostne stopnje prikazanega galeba na fotografijah 3, 4, 5. Imenovanje starostnih razredov po Euringu je tako (Geister, Slovenske ptice, št. 458):

1. gnezdomec ali begavec pullus: ne-sposoben leteti, lahko ga še ujame-mo z roko;
2. odraščanec: sposoben leteti, toda starost neznana;
3. prvoleten: ptica rojena v gnezditvenem obdobju tekočega leta;
4. po prvem letu: odraščanec, rojen pred tekočim koledarskim letom, vendar ne vemo kdaj (ujet pred gnezditvenim obdobjem).

Starostno imenovanje galebov glede na golitev oziroma obarvanost perja po Grantu pa je tako (P.J. Grant, Gulls):

- juvenilen: mladosten primerek v obdobju od celotne operjenosti do prve golitve;
 - 1-leten zimski: ptica v obdobju od prve golitve do naslednje golitve - druge;
 - 1-leten poleten: ptica v obdobju med drugo in tretjo golitvijo.
- perna leta se ne enačijo s koledarskimi leti.
Starostna obdobja galebov se dajo določevati na osnovi različne obarvanosti perja po posamezni golitvi.

Begavec je ptica tiste starostne stopnje, ko še ne leti. Leteti pa ne more zaradi še nepopolnega perja. Mladosten (1-leten, juvenilen) je osebek s sposobnostjo letenja, ima torej razvita letalna peresa. Galeba v danem časovnem obdobju ne moremo enačiti z begavcem in mladostnim primerkom hkrati, ker se izključujeta.

Galeba na fotografijah sem si dobro ogledal, ga primerjal z nekaterimi svojimi fotografijami ter s fotografijami in risbami v Grantovem priročniku.

Iz primerjave fotografij in iz lastnih izkušenj trdim, da gre na fotografijah nedvomno za mladosten (prvoleten, juvenilen) primerek, ne pa za dobro operjenega begavca, kot ga imenujeta avtorja.

Za mladostne osebe je značilno, da morejo leteti (tudi dobro operjeni begavci frčijo po nekaj metrov in se praviloma zadržujejo ob vodi, kamor v primeru nevarnosti tudi stečejo).

Za ilustracijo nekaj primerov iz dosedanjih opazovanj:

Konec junija in v začetku julija sem opazoval mladostne rečne galebe tudi 30 km zračne linije od najbližjega znane gnezdišča.

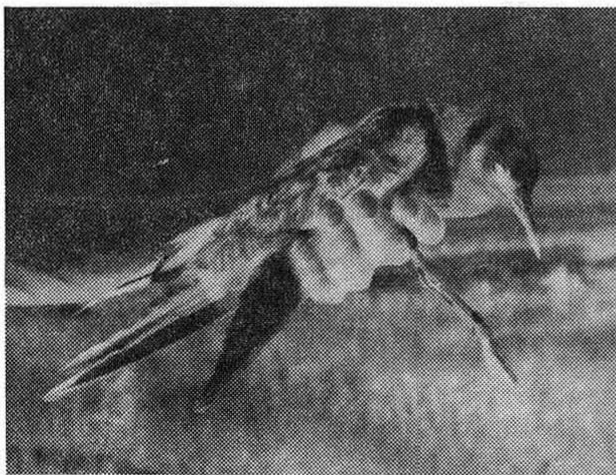
Galeb begavec, obročkan 2.6.84 na otoku Ptujskega jezera, je bil najden 10.8.84 mrtev v severni Italiji pri mestu Pavia, kar predstavlja oddaljenost okrog 550 km zračne linije.

Galeb na fotografijah je videti oslabelel. Možna je, da gre za izčrpan osebek, ki zaradi izčrpanosti ali bolezni ne more leteti. Takšne oslabele mladostne galebe sem sam večkrat srečeval na Ptujskem jezeru in v strugi Drave.

Podobno dogodivščino s srebrnim galebom mi je sporočil Iztok Geister: "V kraju Nerezine na Lošinju, kjer sem se mudil med 11.7. in 21.7.1980 sem nekega jutra na otočku poleg kopališča opazil povsem operjenega mladostnega srebrnega galeba. Brez posebnega truda sem ga ujel in obročkal. Na omenjenem otočku srebrni galebi sicer ne gnezdijo. Ko sem ga potem vrgel v zrak, je nerodno poletel na obalo, kjer je tudi pristal". Možno je, da je v Sečoveljskih solinah ulovljeni rečni galeb priletel od kod drugod.

Pogledati si moremo še poglavje o nedvomni gnezditvi na nekem področju. Ta ključ je na vseh formularjih gnezditvenega OA, in na 167.strani Geisterjevega priročnika Slovenske ptice. Zatorej ga ne bi ponavljal.

Po vseh teh navedbah zaključujem, da najdba mladostnega rečnega galeba v Sečoveljskih solinah ne more biti nedvomni dokaz za gnezditve. Mnenja sem, da moramo vendarle biti dovolj kritični pri sprejemanju odločitev, ko še nimamo vseh dokazov v rokah.

14. Begavec ali poletenec rečnega galeba? (I.Škornik)
 14. Downy young or recently fledged specimen of the Black-headed Gull?

Sicer sem pa prepričan, da bodo primorski kolegi že letos našli v Solinah trdnjše dokaze o gnezditvi rečnega galeba v tem delu Slovenije.

Franc Janžekovič
 Bukovci 27
 62281 Markovci pri Ptuj

Previdnost je mati modrosti Best to be on the safe side, it saves trouble in the end

Iztok Geister

V št.17-18 sem objavil fotografijo skrivnostnega galeba. V naslednji številki sem zapisal, da je na fotografiji triprsti galeb *Rissa tridactyla*. Isti, čeprav še nekoliko povečan posnetek sem uporabil tudi pri članku Pojavljanje triprstega galeba *Rissa tridactyla* na Štajerskem, s čimer sem hotel ponazoriti videz ptice med letom. F.Janžekovič, avtor tega članka in očitno že dober poznavalec galebov, me je po izidu opozoril na verjetno nepravilno determinacijo tega galeba. Motila ga je zlasti belina na konicah prvih letalnih peres, tako da je domneval, da sem ga morda zamenjal s sivim

15. Rezervat Lummenfelsen na otoku Helgoland - erodirana stena iz pisanega peščenjaka (I.Geister)
 15. Lummenfelsen reservation on the Helgoland Island - eroded wall of Coloured sandstone (I.Geister)

